

Hem>Familjefrågor och arv>Underhåll till familjemedlemmar

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [pl](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.
Swipe to change

polska

Underhåll till familjemedlemmar

Polen

1 Vad omfattar begreppen "underhåll" och "underhållsskyldighet" i praktiken? Vem måste betala underhåll till vem?

Enligt artikel 128 i familje- och förmyndarskapslagen är en "underhållsskyldighet" en skyldighet för släktingar i rätt upp- och nedstigande led samt syskon att bidra till en persons uppehälle (bl.a. kläder, livsmedel, bostad, bränsle för uppvärmning och läkemedel) och vid behov fostran (inklusive omvårdnad för fysisk och mental utveckling samt möjligheter att få tillgång till utbildning och kultur).

"Underhåll" är ett bidrag som betalas kontant eller in natura. När det gäller barn omfattar underhållsskyldigheten också personligt engagemang i deras uppfostran och arbete i ett gemensamt hushåll.

Ett "underhållskrav" innebär att en viss person kräver att underhållsskyldigheten gentemot honom eller henne uppfylls av en annan person.

I regel uppkommer en underhållsskyldighet genom olika typer av familjerelationer.

Polsk lag skiljer mellan följande typer av underhållsskyldigheter beroende på typen av familjerelation:

Underhållsskyldighet mellan släktingar, inklusive den särskilda form av skyldighet som utgörs av föräldrars underhållningsskyldigheter gentemot barn. När det gäller släktingar har endast personer i ekonomiska svårigheter rätt till underhåll. Föräldrar är skyldiga att betala underhåll till barn som ännu inte kan försörja sig, om inte inkomster från barnets tillgångar räcker för att täcka kostnaderna för dess underhåll och fostran. Barn som är över 18 år har inte längre rätt till underhåll om de inte vill fortsätta sin utbildning och deras resultat motiverar ett sådant val eller om underhållsskyldigheten måste fortsätta gälla på grund av barnets hälsa eller personliga situation. Föräldrar måste dessutom inte betala underhåll till barn som är över 18 år och, även om de är arbetsföra, påbörjar studier som de sedan försummar, inte gör nöjaktiga framsteg i, inte blir godkända i, inte klarar examina i inom föreskriven tidsfrist och därför inte kan slutföra inom den tid som anges i deras studieprogram.

Om det är omöjligt eller synnerligen svårt att erhålla underhåll från den person i första hand är underhållsskyldig (en förälder) går det att begära att personer som i andra hand är underhållsskyldiga (t.ex. far- och morföräldrarna till ett barn vars förälder underlåter att betala underhållet). Det bör dock påpekas att blotta det faktum att en underhållsskyldig person underlåter att betala underhåll inte räcker för att erhålla underhållsbetalningar från far- och morföräldrarna. För att erhålla underhållsbetalning från far- och morföräldrarna måste underhållsmottagaren befinna sig i ekonomiska svårigheter och far- och morföräldrarna måste vara finansiellt kapabla att betala ut underhållet. Beslut om underhåll beträffande mor- eller farföräldrar rör i regel lägre belopp än för den person som är underhållsskyldig i första hand.

Underhållsskyldighet på grundval av adoption: om adoptionen enbart skapar en relation mellan den som adopterar och den adopterade, har denna underhållsskyldighet företräde framför underhållsskyldigheten för den adopterades släktingar i rätt uppstigande led och syskon, medan den adopterades underhållsskyldighet gentemot sina släktingar i rätt uppstigande led och syskon kommer sist. I annat fall gäller de regler som anges i punkt 1 för den adopterade.

Underhållsskyldighet mellan släktingar genom giftermål (styvmoder, styvfader och styvbarn): endast personer i ekonomiska svårigheter har rätt till underhåll under förutsättning att införandet av en underhållsskyldighet ligger i linje med grundläggande samhällsnormer. Enligt polsk lag och rättspraxis betyder "ekonomiska svårigheter" en oförmåga att tillfredsställa sina rimliga behov med hjälp av egna resurser och egna ansträngningar.

Underhållsskyldighet mellan makar under äktenskapet: familjemedlemmar kan kräva "samma levnadsstandard" för samtliga familjemedlemmar. Enligt artikel 27 i familje- och förmyndarskapslagen är båda makarna skyldiga att utifrån sin förvärvsförmåga, sin inkomst och sina ekonomiska förutsättningar bidra till att tillgodose sin familjs behov. Denna skyldighet kan även, helt eller delvis, fullgöras genom det arbete som läggs ned på att uppfostra barnen och sköta det gemensamma hushållet.

Skyldighet makar efter det att äktenskapet har upplösts: om en av makarna har ansetts vara ensam skyldig till att äktenskapet upplöstes och äktenskapsskillnaden medför en betydande försämring av den "oskyldiga" makens finansiella situation kan den senare begära att hans eller hennes rimliga behov tillfredsställs, även om den personen inte befinner sig i ekonomiska svårigheter. I andra fall kan en make i ekonomiska svårigheter begära underhåll från sin före detta make i proportion till sina rimliga behov och den före detta makens inkomster och finansiella kapacitet. Underhållsskyldigheten gentemot en skild make upphör när han eller hon gifter om sig. Om en fränskild make som inte har konstaterats skyldig till söndringen i äktenskapet förpliktas att betala underhåll upphör underhållsskyldigheten också att gälla fem år efter domen om äktenskapsskillnad, såvida inte domstolen på den underhållsberättigades begäran förlänger denna femårsperiod på grund av exceptionella omständigheter.

En pappas skyldighet rörande ett utomäktenskapligt barn gentemot barnets mor: en pappa som inte är gift med mamman måste bidra till kostnaderna i samband med graviditet och födsel och kostnaderna för tre månaders underhåll av mamma efter födseln utifrån sin förmåga. Om det föreligger viktiga skäl kan modern begära att fadern bidrar till hennes underhåll under en period som är längre än tre månader.

2 Upp till vilken ålder kan ett barn få underhållsbidrag? Skiljer sig underhållsreglerna åt i fråga om barn och vuxna?

Föräldrar är skyldiga att betala underhåll till barn som ännu inte kan försörja sig själva. Eftersom barn måste fortsätta sin utbildning tills de nått 18 år har de i regel rätt till underhåll tills de blir myndiga eller till och med tills de avslutat sin utbildning. Om en underhållsberättigad person inte kan försörja sig själv (t.ex. på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning) kan de beviljas underhåll på obestämd tid.

Noteras bör att underhållsskyldigheten inte automatiskt upphör när den underhållsberättigade fyller 18 år, inte heller beror upphörandet på något beslut av en borgenär eller förälder som är underhållsberättigad. För ett avgörande om att underhållsskyldigheten ska upphöra krävs ett beslut av domstols efter det att den bedömt om barnet vid uppnådd myndighetsålder är förmöget att försörja sig självt etc. En ansökan om underhållsskyldighetens upphörande inges till den distriktsdomstol inom vars domkrets borgenären har sitt hemvist. Detta är tillämpligt på underhållsskyldighet som beslutats av en domstol och inte på s.k. frivilligt underhåll, som regleras genom enskild överenskommelse mellan parterna.

Bidrag från statens underhållsfond betalas ut till personer som har rätt till det till dess de uppnår 18 års ålder. Sådana personer har rätt till bidrag tills de fyllt 25 om de fortsätter sin utbildning vid skolor eller högre utbildningsinstitut och på obestämd tid om de har klassats som personer med allvarliga funktionsnedsättningar. Ett villkor för att få bidrag från underhållsfonden är att familjeinkomsten per person inte får överstiga 900 polska zloty per månad. Om

detta belopp överskrider på grund av principen *złotówka za złotówkę* [złoty för złoty] förlorar den underhållsberättigade inte rätten till underhållet. Det belopp underhållsberättigade får är lika med skillnaden mellan bidragsbeloppet från underhållsfonden och det belopp med vilket familjeinkomsten (beräknad per person i familjen) har överskridits. Om storleken på den förmån som beräknats på detta sätt understiger 100 polska złoty, beviljas inte något stöd.

3 Ska jag vända mig till en behörig myndighet eller domstol för att få underhåll? Hur går det till i stora drag?

Följande underhållssituationer kan uppstå:

1. Den som är skyldig att betala underhåll uppfyller sin skyldighet frivilligt.
2. Parterna kommer överens om underhållsskyldigheten genom alternativ tvistlösning.
3. Om den underhållsskyldige underlåter att uppfylla sin skyldighet kan en stämningsansökan inges till den distriktsdomstol (*sąd rejonowy*) som har behörighet över den plats där underhållsmottagaren (artikel 32 i civilprocesslagen) eller svaranden (artikel 27.1 i civilprocesslagen) har sin hemvist. En sådan ansökan kan också inges under ett skilsmäso- eller separationsförfarande i en regional domstol (*sąd okręgowy*).

Ingen avgift tas ut för sådana ansökningar. Ansökan måste emellertid uppfylla kraven för en stämningsansökan. Den ska med andra ord innehålla namn på den domstol där den inges, parternas namn, PESEL-nummer [nationellt person-id], de lagstadgade ombuds och advokaters namn, typen av stämning, en tydlig beskrivning av de krav som framförs, storleken på det begärda underhållet, en beskrivning av de omständigheter som motiverar ansökan och vid behov de omständigheter som motiverar domstolens behörighet, den sökande partens eller dess lagstadgade företrädares eller advokaters namnteckning (fullmakten måste skickas med), en förteckning över bilagor, parternas och deras lagstadgade ombuds och advokaters hemvist eller registrerade kontor samt en beskrivning av det begärda underhållet. Ärendenumret måste anges på kompletterande dokumentation. Ansökan ska också åtföljas av barnets födelseattest som visar att den person som kravet om underhåll riktas mot är barnets förälder. En ansökan om underhåll kan alternativt inges tillsammans med en ansökan om fastställande av faderskap.

4. Parterna kan även nå en uppgörelse inför notarius publicus. I sådana fall utfärdar distriktsdomstolen endast ett beslut om att uppgörelsen får verkställas. Undertecknandet av en uppgörelse inför notarius publicus och begäran om verkställighetsbeslut är belagda med en avgift.

5. En uppgörelse kan också nås i domstol. I sådana fall kan svaranden befrias från kravet att betala domstolsavgiften eller endast behöva betala hälften av avgiften.

4 Kan en ansökan göras för en släktings, en närståendes eller ett underårigt barns räkning?

Följande personer har rätt att inge en ansökan om underhåll som ombud för den person som är underhållsberättigad:

Ett juridiskt ombud (förutom en advokat eller en rättslig rådgivare har följande personer rätt att vara juridiska ombud: föräldrar, make, syskon, släktingar i rätt uppstigande led eller personer med anknytning till underhållsmottagaren genom adoption, samt en person som förvaltar underhållsmottagarens tillgångar). Företrädare för en lokal myndighet med ansvar för socialt stöd enligt lagen av den 12 mars 2004 om socialt stöd (Polens författningssamling (*Dziennik Ustaw*) 2004, nr 64 punkt 593), till exempel de ansvariga för kommunala eller för regionala social- eller familjestödkontor).

I artikel 61.1.1 i civilprocesslagen anges att icke-statliga organisationer, inom ramen för sina lagstadgade uppgifter, får inleda underhållsförfaranden efter att ha inhämtat den berörda fysiska personens skriftliga samtycke.

En åklagare om detta krävs för att försvara rättssamhällets principer och allmänintresset.

Lagstadgade ombud företräder underåriga som har rätt till underhåll. Minderåriga som uppnått myndighetsålder kan dock agera oberoende.

En sambo eller bekant till den underhållsberättigade kan inte agera för dennes räkning, såvida han eller hon är en av de ovan förtecknade personerna.

5 Om jag tänker ta ärendet till domstol, hur vet jag vilken domstol som är behörig?

Enligt civilprocesslagen är distriktsdomstolar behöriga att avgöra mål som gäller underhåll. Den territoriella behörigheten avgörs utifrån underhållsmottagarens eller den underhållsskyldiges hemvist. Domstolar med behörighet över särskilda kommuner anges i justitieministerns förordning av den 28 december 2018 om fastställande av säte och behörighet för appellationsdomstolar, regionala domstolar och distriktsdomstolar och räckvidden för deras behörighet (Polens författningssamling 2018, punkt 2548).

Regionala domstolar har behörighet i mål som gäller erkännande i Polen av beslut från domstolar i EU:s övriga medlemsstater (artikel 1151.1 i civilprocesslagen) om ett beslut fattats innan staten där det offentliggjordes blev bunden av Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (EUT L 331, 16.12.2009, s. 17), dvs. före den 18 juni 2011.

Enligt artikel 1153.14 i civilprocesslagen betraktas följande som exekutionstitlar i Polen:

Domar som meddelats av domstolar i EU:s medlemsstater och förlikningar och officiella handlingar som utfärdats av dessa stater och omfattas av förordning (EU) nr 1215/2012, om de är verkställbara.

Domar som meddelats av domstolar i EU:s medlemsstater och förlikningar och officiella handlingar som utfärdats av dessa stater och intygats vara en europeisk exekutionstitel.

Europeiska betalningsförelägganden som utfärdats av domstolar i EU:s medlemsstater och som förklarats verkställbara i dessa stater enligt förordning (EG) nr 1896/2006.

Domar som meddelats av domstolar i EU:s medlemsstater inom ramen för det europeiska småmålsförfarandet och för vilka intyg utfärdats enligt förordning (EG) nr 861/2007.

Beslut i underhållsfrågor som meddelats i de EU-medlemsstater som är parter i Haagprotokollet av den 23 november 2007 om tillämplig lag avseende underhållsskyldighet (EUT L 331, 16.12.2009, s. 17), samt förlikningar och officiella handlingar från de stater som omfattas av förordning nr 4/2009.

Domar som meddelats i EU-medlemsstater rörande de skyddsåtgärder som avses i förordning nr 606/2013, om de är verkställbara.

6 Måste jag gå via en mellanhand för att inleda en domstolsprocess (t.ex. en advokat, ett särskilt organ eller en central eller lokal myndighet)? Om inte, hur går man tillväga?

Det är inte nödvändigt att företrädas av en advokat i mål som gäller underhåll. Parterna kan agera på egen hand eller via professionella företrädare.

Se punkterna 7 och 20 för detaljerad information om möjligheterna för domstolen att på eget initiativ utse en advokat som ska företräda den part som har rätt till underhåll.

7 Måste jag betala avgifter för att inleda en process? Om ja, hur mycket? Om mina ekonomiska tillgångar är otillräckliga, kan jag då få rättshjälp för att täcka rättegångskostnaderna?

Enligt polsk lag behöver sökanden och svaranden i mål som gäller en minskning av underhåll inte betala rättegångskostnader enligt artikel 96.1.2 i lagen av den 28 juli 2005 om rättegångskostnader i civilmål (Polens författningssamling 2005, nr 167, punkt 1398, i dess ändrade lydelse). Sådana personer undantas helt från alla rättegångskostnader, vilket innebär att de inte behöver betala några kostnader i samband med rättegång, överklagande eller verkställighet. Underhållsskyldiga personer kan också begära undantag från domstolskostnaderna om han eller hon vill ändra det beviljade underhållsbeloppet. I sådana situationer måste en inkomst- och tillgångsredovisning inges, och domstolen meddelar beslut efter att ha prövat saken.

Den part som är befriad från rättegångskostnader kan dessutom ansöka om rättshjälp i form av en advokat som utses av domstolen. Om ansökan om rättshjälp i form av advokat bifalls kommer advokatkostnaderna att betalas av motparten till den som beviljades rättshjälp. Om sistnämnde förlorar målet betalas advokatkostnaderna av staten.

Rättigheterna för medborgare från EU:s medlemsstater styrs i detta avseende av lagen av den 17 december 2004 om rätten till rättshjälp i civilprocesser som genomförs i Europeiska unionens medlemsstater och om rätten till hjälp att lösa en tvist i godo innan en civilrättslig talan väcks (Polens författningssamling 2005, nr 10, punkt 67).

8 Vilken typ av underhåll kan domstolen bevilja? Om underhållsbidrag beviljas, hur fastställs det? Kan domstolens beslut ändras för att ta hänsyn till ändrade levnadskostnader eller familjeförhållanden? Hur görs det i så fall (t.ex. genom automatisk indexering)?

Underhållsbidragets storlek bestäms av den underhållsskyldiges inkomster och finansiella kapacitet och av underhållsmottagarens skäliga behov.

Underhållsmottagarens behov omfattar allt som krävs för hans eller hennes uppehälle, såväl vad gäller materiella som icke materiella (kulturella och andliga) behov. Underårigas behov omfattar också kostnaderna för deras fostran. När den underhållsskyldiges inkomster och finansiella kapacitet ska bedömas är det inte den inkomst de faktiskt har, utan den inkomst de skulle kunna ha om de utnyttjade sin intjäningskapacitet fullt ut, som beaktas. Detta innebär att även en arbetslös person som inte har någon regelbunden inkomst kan tvingas betala underhåll, och betalningarna kan drivas in.

Om omständigheterna förändras kan en ansökan inges om ändring av domstolsbeslut eller av en underhållsöverenskommelse. Båda parter i ett underhållsförhållande kan ansöka om en sådan ändring. Beroende på de faktiska omständigheterna kan en part begära att underhållsskyldigheten upphävs eller att underhållsbidraget ökas eller minskas. Underhållsbidragets storlek kan ändras om underhållsmottagarens skäliga behov eller den underhållsskyldiges inkomstmöjligheter har ökat eller minskat.

Det finns inte något fast underhållsbelopp i Polen, och underhållet beräknas inte som en fast procentuell andel av den underhållsskyldiges inkomster. År 2014 uppgick minimiinkomsten till 1 680 polska zloty (cirka 400 euro) brutto. År 2013 uppgick genomsnittslönen till 3 650 zloty (cirka 900 euro) brutto per månad. År 2015 uppgick minimilönen till 1 750 zloty brutto, år 2016 till 1 850 zloty brutto, år 2019 till 2 250 zloty brutto, år 2020 till 2 600 zloty brutto, år 2021 till 2 800 zloty brutto och år 2022 till 3 010 zloty brutto. Under perioden från januari till juni 2023 uppgår den till 3 490 zloty brutto och från juli 2023 kommer den att vara 3 600 zloty brutto.

I praktiken uppgår underhållet som fastställs av domstolar till mellan 300 och 1 000 polska zloty per månad och barn. Underhållsbidragets storlek omfattas inte av automatisk indexering beroende på barnets ålder eller inflationen.

9 Hur och till vem betalas underhållet ut?

Den person som anges som gäldenär i ett verkställighetsbeslut ska betala underhåll. Underhåll som beviljas i Polen ska i regel betalas ut i zloty till en underårigs lagstadgade ombud (i kontanter eller genom banköverföring) varje månad, vanligtvis senast den tionde dagen i månaden. Om betalningen försenas utgår den lagstadgade räntan enligt domen (med 12,25 % per år sedan den 8 september 2022) på det utestående beloppet (artikel 481.2 i civillagen).

Underhållsskyldigheten åligger med andra ord enbart den person som är skyldig att betala underhållet. Om den personen inte betalar frivilligt kan underhållsmottagaren lämna in en ansökan till behörig verkställighetsmyndighet (i regel en exekutionstjänsteman) om att påbörja ett indrivningsförfarande. Verkställigheten kan också inledas på begäran av den förstainstansdomstol som avkunnade domen i vilken underhållsbidragets storlek fastställdes. Den underhållsberättigade kan också ansöka om verkställighet på gäldenärens arbetsplats eller det institut som betalar den underhållsskyldiges pension och begära att det utestående underhållsbeloppet ska dras av från det belopp som betalas ut till gäldenären. En sådan ansökan är bindande för den utbetalande parten.

När barnet väl har blivit myndigt blir det en oberoende borgenär och underhåll måste betalas, om inte han eller hon som en vuxen borgenär går med på den tidigare betalningsformen (t.ex. genom en fullmakt som lämnas in till verkställighetsorganet). Underhållsbeslutet behöver inte ändras eller ange att underhållet ska utbetalas till en vuxen person.

När en ansökan om verkställighet inges mot den underhållsskyldige, kan vilken exekutionstjänsteman som helst anlitas. I enlighet med artikel 921 i civilprocesslagen ska verkställighet i fastighet utföras av en exekutionstjänsteman vid den domstol inom vars domkrets fastigheten är belägen. Om egendomen är belägen inom flera domstolars domkretsar får borgenären välja mellan dem. Förfaranden som inletts på begäran av en borgenär kan dock slås samman med förfaranden som inletts på begäran av andra borgenärer. Den exekutionstjänsteman som har inletts i verkställigheten ska då underrätta den nya exekutionstjänsteman som ansvarar för att slutföra verkställigheten.

10 Om den underhållsskyldige inte betalar frivilligt, vilka åtgärder kan vidtas för att tvinga honom eller henne att betala?

Om den underhållsskyldige inte uppfyller sin skyldighet att betala frivilligt kan han eller hon tvingas till det (se punkt 9).

Enligt artikel 209 i strafflagen (Polens författningssamling 1997, nr 88, punkt 553) är underlåtenhet att betala underhåll enligt ett domstolsbeslut, en uppgörelse inför en domstol eller en annan myndighet eller enligt ett annat avtal ett brott som kan bestraffas med böter, icke frihetsberövande tvångsmedel eller fängelse i upp till ett år om det sammanlagda beloppet för den utestående fordran motsvarar minst tre löpande underhållsbetalningar eller om en underhållsbetalning som inte är löpande försenas med mer än tre månader. Om den underhållsskyldiges underlåtenhet att betala innebär att den underhållsberättigade personen inte kan tillgodose sina grundläggande behov kan den underhållsskyldige dömas till böter, icke frihetsberövande tvångsmedel eller fängelse i upp till två år.

Åtal väcks på begäran av brottsoffret, en välfärdsinstitution eller ett organ som vidtar åtgärder mot den underhållsskyldige. Om den underhållsberättigade personen har beviljats ett lämpligt familjebidrag eller förmåner som ska betalas om underhållsbidraget inte kan drivas in väcks åtal på eget initiativ.

Enligt artikel 5.3b.2 i lagen av den 7 september 2007 om hjälp till personer som har rätt till underhåll (Polens författningssamling 2007, nr 192, punkt 1378) kan den behöriga myndigheten ansöka om indragande av den underhållsskyldiges körkort.

Om verkställigheten misslyckas kan en exekutionstjänsteman ansöka om att den underhållsskyldige ska föras in i registret över insolventa gäldenärer.

11 Vilka eventuella begränsningar i fråga om verkställighet finns, särskilt regler till skydd för den underhållsskyldige och preskriptionsfrister?

I enlighet med artikel 1083.2 i civilprocesslagen kan ett bankkonto tas i anspråk för att täcka alla utestående underhållsbetalningar.

Enligt artikel 833.1 i civilprocesslagen kan lön tas i anspråk för indrivning i den omfattning som anges i arbetslagen. I regel får 60 % av lönen utmätas. Upp till tre femtedelar av belopp som tilldelats av staten för särskilda ändamål, såsom stipendier och stöd, kan tas i anspråk (artikel 831.1.2 i civilprocesslagen).

Enligt artikel 829 i civilprocesslagen får följande inte tas i anspråk för indrivning:

Hushållsartiklar, sängkläder, underkläder och vardagskläder som är nödvändiga för den underhållsskyldige och beroende familjemedlemmar, samt kläder som behövs för att utföra tjänster eller yrkesarbete.

Livsmedel och bränsleförsörjning som är nödvändiga för att tillgodose den underhållsskyldiges och beroende familjemedlemmars grundläggande behov under en månad.

En ko eller två getter eller tre får, som gäldenären och dennes familj behöver för att få mat, samt foder och strö som räcker till nästa skörd.

Verktyg eller andra redskap som kan vara nödvändiga för gäldenärens personliga bruk vid utförande av betalt arbete och råmaterial som kan behövas för tillverkningsprocessen i en vecka, förutom motorfordon.

Om den underhållsskyldige har fast arbete och regelbundet erhåller en fast lön – ett belopp som motsvarar den del av lönen som inte omfattas av utmätning under perioden fram till nästa utbetalningsdag, och – i det fall den underhållsskyldige inte har fast lön – pengar som behövs för att försörja den underhållsskyldige och hans eller hennes familj under två veckor.

Utrustning som behövs för utbildningsändamål, privata papper, utmärkelser, föremål för trosutövning samt vardagsföremål som bara kan säljas till ett pris betydligt under värdet men som den underhållsskyldige har stor användning av.

De läkemedel enligt lagen om läkemedel av den 6 september 2001 (Polens författningssamling 2019, punkt 499, i dess ändrade lydelse) som krävs för att under tre månader driva en hälso- och sjukvårdsenhet enligt bestämmelserna i sjukvårdslagstiftningen och den medicinska utrustning som krävs för att säkerställa driften enligt lagen om medicinsk utrustning av den 20 maj 2010 (Polens författningssamling nr 107, punkt 679 och författningssamlingen 2011, nr 102, punkt 586, och nr 113, punkt 637).

Föremål eller utrustning som den gäldenären eller dennes familj behöver på grund av funktionsnedsättning.

Enligt artikel 833.6 i civilprocesslagen kan inte heller underhållsbidrag, skadestånd om underhållsbidraget inte kan drivas in, familjeförmåner, familjebidrag, vårdbidrag eller bidrag vid barns födelse, bidrag för föräldralösa barn som förlorat båda sina föräldrar, vårdnadshavarbidrag, socialbidrag, integrationsbidrag, fostransbidrag eller det engångsbidrag som avses i artikel 10 i lagen av den 4 november 2016 om stöd för gravida kvinnor och deras familjer *Za życiem* [”livet ut”] (Polens författningssamling 2019, punkt 473) tas i anspråk för indrivning.

Justitieministern fattar i samråd med jordbruksministern och finansministern beslut i form av en ministeriell förordning om vilka föremål tillhörande en lantbrukare som inte får drivas in (artikel 830 i civilprocesslagen).

Enligt artikel 831 i civilprocesslagen kan dessutom 75 % av beloppen av, i synnerhet, socialbidrag i den mening som anges i lagen av den 12 mars 2004 om socialt stöd (Polens författningssamling 2013, punkt 182, i dess ändrade lydelse) och bidrag till den underhållsskyldige från staten eller den nationella hälsofonden (*Narodowy Fundusz Zdrowia*) för tillhandahållande av hälso- och sjukvårdsförmåner i den mening som anges i lagen av den 27 augusti 2004 om hälso- och sjukvårdsförmåner som finansieras via offentliga medel (Polens författningssamling 2008, nr 164, punkt 1027, i dess ändrade lydelse) inte tas i anspråk för indrivning innan sådana förmåner har tillhandahållits, om inte dessa är bidrag till den underhållsskyldiges anställda eller tjänsteleverantörer i den mening som avses i artikel 5.41 a och b i lagen om sjukvårdsförmåner som finansieras via offentliga medel av den 27 augusti 2004.

Enligt artikel 137.1 i familje- och förmyndarskapslagen omfattas underhållskrav av en preskriptionsfrist på tre år. Det bör dock noteras att denna preskriptionsfrist rör underhållskrav som det inte har gjorts anspråk på.

Artikel 121.1 i civillagen föreskriver att om barn begär underhåll från en förälder börjar preskriptionsfristen inte löpa under den tid som föräldraansvaret gäller. En eventuell preskriptionsfrist som börjat löpa upphävs vad gäller ett barns underhållsfordran.

12 Finns det något organ eller någon myndighet som kan hjälpa mig att driva in underhållet?

Som nämndes i punkt 4 kan en ansökan om underhåll lämnas in för den underhållsberättigade personen av bland annat ansvariga tjänstemän vid sociala stödkontor, vissa sociala organisationer, företrädare för lokala myndigheter med ansvar för socialt stöd och i vissa fall även offentliga åklagare. Dessa enheter kan också hjälpa den som kräver underhåll genom att delta i underhållsförhandlingar som redan pågår. Deras roll är då att hjälpa den person som har rätt till underhåll i domstolsförhandlingar.

Regionala domstolar som fungerar som en centralmyndighet enligt internationell rätt hjälper underhållsberättigade personer att verkställa underhållsskyldighet utomlands. Via behörig regional domstol går det även att ansöka om internationell rättshjälp (t.ex. undantag från domstolsavgifter eller förordnande om juridiskt ombud). Det bör dock erinras om att huruvida sådan rättshjälp är kostnadsfri eller delvist avgiftsbelagt beror på den mottagande statens regler.

Personer som befinner sig utomlands och vill driva in underhållskrav från en underhållsskyldig som är bosatt i Polen kan få hjälp med att inge ansökan från de behöriga centralmyndigheterna utomlands (se förteckning här: <https://www.gov.pl/web/stopuprowadzeniomdzieci/lista-organow-centralnych>). I enlighet med uppdelningen av ansvarsområden i centralmyndigheter i Polen kommer dessa att överlämna dokumentationen för vidare handläggning till justitieministeriet (enheten för internationella familjeförfaranden vid avdelningen för ärenden som rör familjefrågor och minderåriga).

Det är också möjligt att inge ansökan direkt till behörig distriktsdomstol eller verkställighetsmyndighet.

Information om hur man kan få kostnadsfri rättshjälp finns även på webbplatsen <https://np.ms.gov.pl/>.

Påpekas bör dock att de polska centralmyndigheterna – både justitieministeriet och distriktsdomstolarna – inte företräder parterna, och de kan heller inte lämna juridisk rådgivning i yrkesmässiga rättsombuds ställe.

13 Kan organet eller myndigheten träda i den underhållsskyldiges ställe för att betala hela eller en del av underhållet?

I lagen av den 7 september 2007 om hjälp till personer som har rätt till underhåll (Polens författningssamling 2009, nr 1, punkt 7, i dess ändrade lydelse) beskrivs reglerna för statligt stöd till personer som har rätt till underhåll i fall där verkställigheten misslyckats.

Bidrag från underhållsfonden kan endast erhållas om familjeinkomsten per person inte överstiger 800 zloty per månad – från och med den 1 juli 2020 är detta belopp 900 zloty.

Sedan den 1 juli 2020 gäller även regeln ”zloty för zloty” – om familjeinkomsten per person överskrider ovannämnda belopp på 900 zloty minskas stödet och motsvarar då skillnaden mellan det bidragsbelopp från underhållsfonden som den underhållsberättigade personen har rätt till och det belopp med vilket familjeinkomsten per person överskrider (artikel 9.2a). Om det bidrag som räknas fram på detta sätt är lägre än 100 polska zloty betalas dock bidraget inte ut (artikel 9.2b).

Ansökningar ska inges till det kommunalkontor som har behörighet på den ort den underhållsberättigade personen har sin bostad. Utbetalningen av underhåll från fonden kan även delegeras till en organisatorisk enhet i kommunen, till exempel socialkontoret.

Om den person som har rätt till förskott på underhållsbidraget emellertid bor på en institution med fullpension (till exempel ett socialt stödkontor, en utbildnings- och vårdfacilitet, en ungdomsvårdsskola eller ett häkte) eller med en fosterfamilj, har gift sig eller har ett barn och har rätt till barnbidrag, kommer förskottet inte att betalas ut.

Denna lag gäller enbart om den underhållsberättigade är bosatt i Polen under den period då förmånen ska betalas ut. För ytterligare information se <https://www.gov.pl/web/rodzina/wiadczenia-z-funduszu-alimentacyjnego>

14 Vad händer om jag bor i en medlemsstat och den underhållsskyldige bor i ett annat EU-land?

Om den underhållsskyldige har sitt hemvist utomlands och den underhållsberättigade har hemvist i Polen hjälper behörig regional domstol - i sin roll som relevant centralmyndighet - den personen att inge en ansökan om underhåll. Hjälpens består i att tillhandahålla information och nödvändigt stöd med att fylla i de handlingar som krävs och genom att kontrollera att ansökan är formellt korrekt innan den inges till behörig centralmyndighet utomlands.

14.1 Kan man få hjälp av en myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Ja (behörig centralmyndighet som utsetts i enlighet med artikel 49 i förordning (EG) nr 4/2009).

14.2 Hur kontaktar man den myndigheten eller organisationen?

Del A i en ansökan som inges i enlighet med rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet fylls i av en regional domstol.

Förteckning över regionaldomstolar som agerar som centralmyndigheter (i maj 2022)

Domstol	Adress	Tfn: +48	Fax: +48	E-postadress
		85 745 9220	85 7421517	oz@bialystok.so.gov.pl

regiondomstolen i Białystok	ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1 15-950 Białystok			
regiondomstolen i Bielsko-Biała	ul. Cieszyńska 10 43-300 Bielsko-Biała	33 499 04 88	33 499 04 88	patrycja.pater-osuch@bielsko-biala.so.gov.pl
regiondomstolen i Białystok	ul. Wały Jagiellońskie 2 85-128 Bydgoszcz	52 325 31 55	52 325 32 55	oz@bydgoszcz.so.gov.pl
Regiondomstolen i Częstochowa	ul. Dąbrowskiego 23/35 42-200 Częstochowa	34 368 44 25	34 368 44 20	prezes@czestochowa.so.gov.pl anna.bocianowska@czestochowa.so.gov.pl
regiondomstolen i Elbląg	pl. Konstytucji 1 82-300 Elbląg	55 611 24 09 55 611 24 08	55 611 22 15	oddzial.administracyjny@elblag.so.gov.pl
regiondomstolen i Gdańsk	ul. Nowe Ogrody 30/34 80-803 Gdańsk	583213119 [underhåll] 58 321 31 41 [chefen för förvaltningskontoret]	58 3213234	section.oz@gdansk.so.gov.pl
regiondomstolen i Gliwice	ul. Kościuszki 15 44-100 Gliwice	323380052	3 3380204	oz@gliwice.so.gov.pl
regionsdomstolen i Gorzów Wielkopolski	ul. Mieszka I 33 66-400 Gorzów Wielkopolski	957256718 957256702	957202807 957256790	marta.samolak@gorzow-wlkp.so.gov.pl sekretariat@gorzow-wlkp.so.gov.pl
regionsdomstolen i Jelenia Góra	al. Wojska Polskiego 56 58-500 Jelenia Góra	756415113	757525113	oz@jelenia-gora.so.gov.pl o.administracyjny@jelenia-gora.so.gov.pl
regiondomstolen i Kalisz	al. Wolności 13 62-800 Kalisz	62765 7764	627574936	administracja@kalisz.so.gov.pl
regiondomstolen i Katowice	ul. Francuska 38 40-028 Katowice	326070183 327836806	32 6070184	obrot_zagraniczny@katowice.so.gov.pl
regiondomstolen i Kielce	ul. Seminaryjska 12 a 25-372 Kielce	413402320 413402382 413402492	413402320	oz@kielce.so.gov.pl
regiondomstolen i Konin	ul. Energetyka 5 62-510 Konin	632464557	632426569	oz@konin.so.gov.pl administracja@konin.so.gov.pl
regiondomstolen i Koszalin	ul. Waryńskiego 7 75-541 Koszalin	94342 8750	943428897	administracja@koszalin.so.gov.pl
regiondomstolen i Kraków	ul. Przy Rondzie 7 31-547 Kraków	12619 5241 126195262 126195204	126195665	oz@krakow.so.gov.pl
regiondomstolen i Krosno	ul. Sienkiewicza 12 38-400 Krosno	134373671 134373673	134320570	obrot.zagr@krosno.so.gov.pl administracja@krosno.so.gov.pl
regiondomstolen i Legnica	ul. Złotoryjska 40 59-220 Legnica	767545036	767545107 767545012	oz@legnica.so.gov.pl
regiondomstolen i Lublin	ul. Krakowskie Przedmieście 43 20-076 Lublin	814601004	814601013	malgorzata.stec-szewczyk@lublin.so.gov.pl obrotzagraniczny@lublin.so.gov.pl
regiondomstolen i Łomża	ul. Dworna 16 18-400 Łomża	86216 62 81 862154254	862166753	sekretariat@lomza.so.gov.pl
regiondomstolen i Łódź	XI Wydział Wizytacyjny (Avdelning 11 – Inspektion) Plac Dąbrowskiego 5 90-921 Łódź (rum 118)	426778799	422126082	oz@lodz.so.gov.pl
regiondomstolen i Nowy Sącz	ul. Pijarska 3 33-300 Nowy Sącz	18448 2145	184482185	alimenty@nowysacz.so.gov.pl
regiondomstolen i Olsztyn	ul. Dąbrowszczaków 44A 10-543 Olsztyn	895216049	896123838	oz@olsztyn.so.gov.pl
regiondomstolen i Opole	pl. Daszyńskiego 1 45-064 Opole	775418134	775418109	obrot.zagr@opole.so.gov.pl
regiondomstolen i Ostrołęka	ul. Gomulickiego 5 07-410 Ostrołęka	29765 0130	297650181	sekretariat@ostroleka.so.gov.pl
regionaldomstolen i Piotrków Trybunalski	ul. Słowackiego 5 97-300 Piotrków Trybunalski	446494159 446494121	446478919	oz@piotrkow-tryb.so.gov.pl
regiondomstolen i Płock	pl. Narutowicza 4 09-404 Płock	242697320 242697364	242625253	oz@plock.so.gov.pl urszula.wyrwas@plock.so.gov.pl
		616283730	61 6283739	opzagr@poznan.so.gov.pl

regiondomstolen i Poznań	ul. Stanisława Hejmowskiego 2 61-736 Poznań	616283731 616283734		
regiondomstolen i Przemyśl	ul. Konarskiego 6 37-700 Przemyśl	166761336	166761353	m.telega@przemysl.so.gov.pl
regiondomstolen i Radom	ul. Marszałka J. Piłsudskiego 10 26-600 Radom	486776780 486776788	483680287	wizytacje@radom.so.gov.pl
regiondomstolen i Rybnik	ul. Józefa Piłsudskiego 33 44-200 Rybnik	327840578	32 7840402	oz@rybnik.so.gov.pl
regiondomstolen i Rzeszów	Plac Śreniawitów 3 35-959 Rzeszów	178756394	17 8627265	elzbieta.czudec@rzeszow.so.gov.pl
regiondomstolen i Siedlce	ul. Sądowa 2 08-110 Siedlce	256407846	256407812	poczta@siedlce.so.gov.pl
regiondomstolen i Sieradz	al. Zwycięstwa 1 98-200 Sieradz	438266650 43826 6607	438271014	sekretariat@sieradz.so.gov.pl administracja@sieradz.so.gov.pl marta.kazmierczak@sieradz.so.gov.pl
regiondomstolen i Słupsk	ul. Zamenhofa 7 76-200 Słupsk	598469543 598469513	598469424 598469429	agnieszka.kozlowska@slupsk.so.gov.pl referat.wiz@slupsk.so.gov.pl
regiondomstolen i Suwałki	ul. Waryńskiego 45 16-400 Suwałki	875631213 875631300	875631303	sekretariat@suwalki.so.gov.pl anna.klekotko@suwalki.so.gov.pl
regiondomstolen i Szczecin	ul. Małopolska 17 70-227 Szczecin	91483 0170 91483 0147	914830170	obrot.zagraniczny@szczecin.so.gov.pl
regiondomstolen i Świdnica	pl. Grunwaldzki 14 58-100 Świdnica	748518287	748518270	dorota.molag@swidnica.so.gov.pl aneta.zajackowska@swidnica.so.gov.pl
regiondomstolen i Tarnobrzeg	ul. Sienkiewicza 27 39-400 Tarnobrzeg	156882500	156882678 158229756	oz@tarnobrzeg.so.gov.pl halina.rojek@tarnobrzeg.so.gov.pl magdalena.kochowska-lezon@tarnobrzeg.so.gov.pl
regiondomstolen i Tarnów	ul. J. Dąbrowskiego 27 33-100 Tarnów	146887409	146887417	sad_okregowy@tarnow.so.gov.pl
regiondomstolen i Toruń	ul. Piekary 51 87-100 Toruń	566105609	566555706	oz@torun.so.gov.pl
regiondomstolen i Warszawa	al. Solidarności 127 00-898 Warszawa	22 440 11 54 [underhåll] 226544443	226544411	paulina.luscinska-dziurda@warszawa.so.gov.pl a.kowalczyk@warszawa.so.gov.pl
regiondomstolen i Warszawa–Prag	ul. Poligonowa 3 04-051 Warszawa	224177393		oz@warszawapraga.so.gov.pl dariusz.olowski@warszawapraga.so.gov.pl
regiondomstolen i Wrocław	ul. Wojska Polskiego 22 87-800 Wrocław	544120365	544118575	oz@wloclawek.so.gov.pl
regiondomstolen i Wrocław	ul. Sądowa 1 50-046 Wrocław	713704391	717482964	oz@wroclaw.so.gov.pl
regiondomstolen i Zamość	ul. Wyszyńskiego 11 22-400 Zamość	84631 69 27 84636928	846316993	aneta.juszczak@zamosc.so.gov.pl prezes@zamosc.so.gov.pl
regionsdomstolen i Zielona Góra	pl. Słowiański 1 65-069 Zielona Góra	683220221	684567769	oz@zielona-gora.so.gov.pl zaneta.pejs@zielona-gora.so.gov.pl katarzyna.andrzejuk@zielona-gora.so.gov.pl

15 Vad händer om jag bor utomlands och underhållsmottagaren bor i medlemsstaten?

15.1 Kan man vända sig direkt till en sådan myndighet eller organisation i medlemsstaten?

Enligt artikel 55 i rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet behöver ansökningar inte inges genom centralmyndigheten i den stat i vilken den sökande har hemvist. Ansökningar som överensstämmer med de formella kraven i kapitel IV och VI i förordningen och i civilprocesslagen kan översändas direkt till behörig polsk domstol.

Uppgifter om sändande myndigheter hittar du här:

<https://www.gov.pl/web/stopuprowadzeniomdzieci/lista-organow-centralnych>.

Utländska sändande myndigheter som anges i de förklaringar som finns i bilagor till förordningen ger den underhållsberättigade personen all nödvändig information, hjälper honom eller henne att fylla i de handlingar som krävs, kontrollera om ansökan är formellt korrekt och sända den till utlandet.

15.2 Hur kontakter man den myndigheten eller organisationen och vilken form av hjälp kan bli aktuell?

Om en domstol har beviljat underhåll och ärendet omfattas av förordning (EG) nr 4/2009 kan en borgenär som är bosatt utomlands utnyttja det förfarande som anges i den förordningen och ansöka hos behörig förmedlande myndighet i landet där han eller hon har hemvist eller inge en ansökan om verkställbarhet för ett utländskt beslut till behörig domstol (se punkt 5). Ansökan om verkställbarhet inges till exekutionstjänstemannens kontor.

Om Polen och det land där borgenären har hemvist har undertecknat en konvention eller ett bilateralt avtal om erkännande och verkställighet av domar i underhållsärenden, ska assistans tillhandahållas i enlighet med det avtalet. Enligt bilaterala avtal ska ansökan i regel inges direkt till en polsk domstol eller till en sådan domstol via en domstol i det land som utfärdade domen. I det senare fallet förmedlas ansökningar genom centralmyndigheter, som i regel är justitieministeriet eller myndigheter som omfattas av New York-konventionen:

<http://treaties.un.org/doc/Publication/MTDSG/Volume%20II/Chapter%20XX/XX-1.en.pdf>.

Uppgifter om domstolar hittar du här:

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/znajdz-wybrany-sad-powszechny>.

Uppgifter om exekutionstjänstemän hittar du här: <http://komornik.pl/>.

16 Är medlemsstaten bunden av Haagprotokollet från 2007?

Ja, sedan den 18 juni 2011.

17 Om medlemsstaten inte är bundet av Haagprotokollet från 2007, vilken lag är då tillämplig på underhållskrav enligt internationella regler på privaträttsens område? Vilka motsvarande internationella privaträttsliga regler gäller?

Inte relevant.

18 Vilka regler gäller i fråga om möjlighet till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister inom EU (enligt kapitel V i underhållsförordningen)?

De regler som gäller i Polen är bestämmelserna i lagen av den 17 december 2004 om rätt till rättshjälp i civilprocesser som genomförs i Europeiska unionens medlemsstater (Polens författningssamling 2005, nr 10, punkt 67, i dess ändrade lydelse) och rådets direktiv 2003/8/EG av den 27 januari 2003 om förbättring av möjligheterna till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister genom fastställande av gemensamma minimiregler för rättshjälp i sådana tvister (EGT L 26/41, 31.1.2003, s. 90), som kompletterar bestämmelserna i civilprocesslagen och lagen om rättegångskostnader i civilmål. Den part som förväntar sig att beviljas en viss typ av hjälp (till exempel advokathjälp, översättning av handlingar eller ersättning för resekostnader) bör tydligt informera domstolen om detta med användning av [ett EU-formulär](#).

19 Vilka åtgärder har medlemsstaten vidtagit, för att se till att de uppgifter som beskrivs i artikel 51 i underhållsförordningen kan utföras?

Den 28 april 2011 antog den polska lagstiftaren lagen om ändring av civilprocesslagen och vissa andra lagar (lagen av den 28 april 2011 om ändring av civilprocesslagen, lagen om rätt till rättshjälp i civilprocesser som genomförs i Europeiska unionens medlemsstater och om rätten till hjälp att lösa en tvist i godo innan en civilrättslig talan väcks och lagen om assistans till underhållsberättigade personer – Polens författningssamling 2011, nr 129, punkt 735), enligt vilken den polska centralmyndigheten kan beordra den myndighet som har behörighet över den underhållsskyldige att genomföra en underhållsutredning.

Om den underhållsskyldiges eller deltagande partens hemvist är okänd söker justitieministeriet i centrala och lokala register (och kan konsultera PESEL.SAD-databasen) för att fastställa vilken domstol eller exekutionstjänsteman som har behörighet eller för att besvara en ansökan om särskilda åtgärder. För närvarande planeras inga ändringar av centralmyndighetens rättsliga grund, finansiering och personal i syfte att se till att de verksamheter som anges i artikel 51 kan utföras.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

This webpage is part of an EU quality network

Senaste uppdatering: 29/01/2024

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.